

הפלגות העולים של הספינה 'היונה' – Avionia

ערך: יהודה בן-צור

נשאה דגל איטלקי. הנעת פחם. מהירות כ- 7 קשר. משקל כ- 1,300 טון.
נבנתה בשנת 1918 בדבלין, אירלנד. משקל 1541 G.N. טון.
נחכרה ע"י מערכת הרכש מסוכנות בבעלות Raffaele Romano, נאפולי¹.
ביולי-אוגוסט 1948 ערכה שתי הפלגות עם עולים ולאחר מכן הוחזרה למערכת הרכש.

המקור ²	הסבר ופרשנות
8 ביולי 1948 – רכש. תהיה מוכנה ביום 12/7 להסעת 2.000 נוסעים ל'יורם'.	נחכרה ע"י מע' הרכש והושאלה ל'מוסד לעליה' להסעת עולים מיוגוסלביה ³ . המלווים: יצחק לנדאור, יוסף גולדין ו'הגדעונית' תמר שנברג-גרואג ^(*) . רופא, ריימונד טלבו ⁴ .
16 ביולי – ע"ב. ביום 15.6 שעה 14.30 עזבה את הנמל. מוכנה לקליטת 2.000 עולים. תגיע ל'יורם' ב-18/7	ע"ב - 'עליה ב'. הכוונה לעליית יהדות יוגוסלביה. יצאה מנאפולי ב-15/7 לנמל באקר.
21 ביולי – נמצא אצל 'יורם' להעמסת 2.000 איש.	ביוגוסלביה. הגיעה ב- 19/7 ויצאה ארצה ב-21/7 עם כ- 2,100 עולים.
25 ביולי – רכש. הובילה קודם ציוד ל'ארנון' (ע"י סולל-בונה). עתה מובילה 2.093 איש מ'יורם' ל'ארנון'. חכורה לזמן (בלתי מוגבל) בתשלום חודשי.	בנסיעתה הקודמת, כנראה ביוני 48, הובילה מטען סו"ב (ייתכן חומר לביצורים). כאמור, נחכרה ע"י מע' הרכש ונמסרה ל'מוסד לעליה' להובלת עולים מיוגוסלביה.
26 ביולי – יצא את 'יורם' בכון ל'ארנון' עם 2.100 איש.	יצאה מיוגוסלביה ארצה ("טרם קבלנו ידיעה שיצאה לאחר ההעמסה" ⁵).
29 ביולי – מתקרבת ל'ארנון'.	קרובה לארץ.
30 ביולי – תגיע בימים אלו ל'ארנון'. (תוספת בכתב יד – פירקה את העולים).	הגיעה ב- 30/7 בשעה 21.15 לחיפה (הכוונה לפרוק מתקני העולים).
1 באוגוסט – ע"ב. [בכתב יד] – "קבלנו הודעה מ'ארנון' שהיא בדרך אלינו".	בדרכה לאיטליה להובלת עולים. יצאה מחיפה ב-3/8 1948 (עם המלווים, פיני אשוח וגבי וייס. 'גדעונית': תמר שנברג-גרואג ורחל בצר).
3 באוגוסט – יצאה את 'ארנון'.	יצאה מהארץ ב-1 באוג'.
6 באוגוסט – בדרך אלינו מ'ארנון'. יצא את 'ארנון' ב-3.8. תגיע ב-10.8.	צפויה באיטליה ב-10 באוגוסט (הגיעה ב-9/8 לנאפולי).
17 באוגוסט – ע"ב. עומדת בנן. מנקים ומכינים אותה לנסיעה שנייה. מיועדת ל'ליאונרד' או 'יורם' (כנראה ל-1,500 איש)	בנאפולי. בהכנה להסעת עולים מאיטליה או יוגוסלביה.
19 באוגוסט – ע"ב. עומדת בנן מוכנה. מחכה לטעינה.	בנאפולי, בהמתנה להעלאת העולים. [ב-24/8 יצאה מגאטה, איטליה עם 1,739 עולים והגיעה ארצה ב-30/8] ⁶ .
5 בספטמבר – 4/9 עזבה את 'ארנון' (חוזרת לרשות ה-R)	יצאה מהארץ ב-3/9 לאחר הורדת העולים והוחזרה למערכת הרכש. 'הגדעונית' חוה הירש-סירבלה. המלווה – אבנר מיברג ⁷ .

(*) מכתב מה- 30/7 מ'חיים-צבי יחיאלי, מראשי 'המוסד לעליה': "...המלווים קבלו הוראה לפרק את הכול [הכוונה למתקנים שיועדו לעולים] בחיפה... ולהחזיר את האוניה בהקדם לנאפולי. זו הייתה ההוראה כשהפליגו מנאפולי ל'יורם'. אתמול ב-30/7 קבלו המלווים הוראה... לא לפרק כלום".

(**) מברק דחוף 5/8 – "היונה" הפליגה אמש לבארי. מחכה להוראות בדרך... כ- 500 משכבים... מפורקים באוניה...".

'הגדעונית' תמר גרוג ז"ל על גשר האוניה

1. הנתונים מרישומי Lloyds 1948-9 : מס' 52152.
2. סימול א/1/זקימ/123 (עיזבון זקימוביץ, איטליה. רישום כמעט יומי, החל מ- 8.7.48), את"ה.
ודברי הסבר ופרשנות של יהודה בן-צור.
3. במסגרת ההיתר היוגוסלבי לעליית יהדות יוגוסלביה. ראה, עמוס אטינגר, 'צניחה עוורת', הוצאת 'זמורה-ביתן' 1986. עמ' 278-280.
4. תוך זמן קצר התברר שהוא התחזה כרופא.
5. פתק בכתב ידו של משה זקימוביץ, הממונה על שלוחת 'המוסד לעלייה' באיטליה, תיק 'מזכרים' מעיזבון.
6. ראה תיק תנועות כלי שייט מעיזבון של זקימוביץ, את"ה.
7. על ספון האוניה נרקם רומן בין חוה לאחד מאנשי הצוות, ויטוריו-עמנואל סירבלה (שהסתיים בחתונה). אבנר מיברג, 'קלידוסקופ'. הוצ' רשפים 1981, עמ' 177, 184-5. בהפלגה זו, נאלץ אבנר לערוך קבורה ימית ל"שלמה, אחיו של גדעון" (פוליקר, עובד 'המוסד'), שנפטר בדרכו לניתוח באיטליה, עמ' 80-178.